

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 1/1982-83 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal.

Landstinget har inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som i ärendet hört kanslichefen Gunnar Jansson, byråchefen Jörgen Erlund, förtroendemannen för Åkava-Åland, rättsbiträdet Berndt Holmström samt huvudförtroendemannen för TOC-TÅ, överbyggmästaren Bengt Dahlén, får härmed värdsamt anföra följande.

Utskottet omfattar den i framställningens 2 § ingående principen om att vissa tjänstemän skulle stå på sidan av tjänstekollektivavtalssystemet för att kunna vara tillgängliga för arbetsgivaren i en eventuell konfliktsituation samt för att företräda landskapsstyrelsen vid tjänstekollektivavtalsförhandlingar.

Utskottet konstaterar samtidigt att den krets av tjänsteinnehavare som härigenom skulle ställas utanför tjänstekollektivavtalssystemet borde vara så liten som möjligt. För detta talar bl.a. att berörda tjänsteinnehavare genom att inte omfattas av förhandlings- och avtalssystemet fräntas en betydelsefull rättighet i jämförelse med andra tjänsteinnehavare.

Det vore vidare enligt utskottets uppfattning mest ändamålsenligt att de tjänsteinnehavare som på föreslaget sätt skulle företräda arbetsgivaren direkt skulle anges i lagtexten. Utskottet har därför omarbetat förslagets 2 § och där infört de tjänsteinnehavare som enligt utskottets uppfattning skulle företräda arbetsgivaren. Dessa föreslås vara lantrådet, kanslichefen, finanschefen, överingenjören (avdelningschef vid trafikavdelningen) samt byråcheferna vid kansliavdelningens byggnads- och brandskyddsbyrå samt avtals- och personalbyrå. Byggnads- och brandskyddsbyrån handhar centralt förvaltningen av landskapets fastigheter vilket motiverat att byråchefen införts i lagtexten. Ett förslag av ordföranden J.-E. Lindfors understödd av ledamoten Bert Häggblom om att polismästaren vid Ålands polisdistrikt skulle hänföras till gruppen arbetsgivarens företrädare har förkastats efter omröstning (3-2).

Utskottet har i förtydligande syfte medtagit hela 2 § i lagtexten, vilket även föranlett en ändring i lagförslagets ingress.

Utskottet har oförändrat omfattat förslaget till ny 5a §. Åtgärden är ändamålsenlig och har understötts från kommunalt håll. Med tanke på den praktiska tillämpningen vore det dock enligt utskottets uppfattning ändamålsenligt att i kommunallagen införa en hänvisning till ifrågavarande bestämmelser i tjänstekollektivavtalslagen. Utskottet har till betänkandet fogat en kläm av detta innehåll.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå
att Landstinget måtte antaga lagförslaget
i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om tjänstekollektivavtal.

I enlighet med landstingets beslut
ändras 2 § (uteslutn.) landskapslagen den 19 april 1978 om tjänstekol-
lektivavtal (22/78), därav 3 mom. 1 punkten sådan den lyder ändrad i land-
skapslagen den 24 november 1981 (76/81) samt
fogas till (uteslutn.) lagen en ny 5a § som följer:

2 §.

Angående villkoren i tjänsteinnehavares anställningsförhållande gäller, utan hinder av vad i lag är stadgat, vad därom bestämmes genom tjänstekollektivavtal. Tjänsteinnehavare åtnjuter likväl minst de förmåner, beträffande vilka enligt lag sämre villkor för hans vidkommande inte får avtalas.

Till villkoren i anställningsförhållande hänförs inte grunderna för landskapets eller kommunernas ämbetsverks och inrättningsorganisation eller annan reglering av desamma, ej heller inrättande eller indragning av tjänst, myndighets åligganden eller inre arbetsfördelning, arbetsledningen, arbetsmetoderna eller uppkomsten av tjänsteförhållande eller därmed jämförligt anställningsförhållande eller grunderna för deras upphörande.

Avtal får ej ingås om

1) kompetenskrav för tjänst, befodringsgrunder, tjänsteinnehavares skyldigheter, disciplin eller tjänstledighet på annan grund än studier, sjukdom eller havandeskap och förlossning;

2) pensioner, familjepensioner eller därmed jämförliga andra förmåner, hyran för bostad som innehas på grundval av tjänsteförhållande eller nyttjande av landskapet eller kommunen tillhörig annan egendom; ej heller om

3) de frågor, beträffande vilka för arbetstagarnas del överenskommelse inte kan träffas genom arbetskollektivavtal.

Enligt vad landskapsstyrelsen bestämmer, ankommer det på
lantrådet,

avdelningscheferna vid Ålands landskapsstyrelsens centrala ämbetsverks kansli-,
finans- och trafikavdelningar, samt

byråcheferna vid kansliavdelningens byggnads- och brandskyddsbyrå och avtals-
och personalbyrå

att företräda landskapsstyrelsen vid förhandlingar enligt denna lag och när
arbetstvist uppstår samt att biträda landskapsstyrelsen vid förberedelserna
för dessa förhandlingar. Löneklassificering för här avsedda tjänster samt
arvodet till deras innehavare bestäms genom särskilda beslut av landskapsstyrelsen.

Beträffande angelägenheter som inte reglerats genom tjänstekollektivavtal
samt beträffande i 3 mom. avsedda angelägenheter gäller vad därom är särskilt
föreskrivet eller utöver tjänstekollektivavtalet i enskilt fall överenskommet
med tjänsteinnehavare som åtnjuter avtalslön.

Bestämmelse i tjänstekollektivavtal som står i strid med denna paragraf är o-
giltig.

5a §.

(Lika som i framställningen).

Utskottet får vidare vördsamt föreslå

att landstinget måtte hemställa om att land-
skapsstyrelsen i samband med en översyn av
kommunallagen för landskapet Åland till lag-
texten fogar en hänvisning till bestämmelserna
i 5a § landskapslagen om tjänstekollektivav-
tal.

Mariehamn den 8 november 1982.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordf. J.-E. Lindfors, v.ordf. Eriksson, ledamöt.
Sune Carlsson (delvis), Bert Häggblom och Roald Karlsson samt ersättaren
Olof M. Jansson (delvis).